

Mette Frederiksens replik ved Folketingets åbningsdebat

Taler

Mette Frederiksen
Statsminister

Dato

3. oktober 2024

Sted

Folketingets talerstol,
Christiansborg

Omstændigheder

Indlæg i forhandling af nr. R 1: Statsministerens redegørelse i henhold til grundlovens § 38.

- 1 Tak for en veloplagt debat. Som altid er vi kommet vidt omkring – fra myretuer, lidt overraskende, til Harry Potter og Søren Ulrik Thomsen. Danmarksdemokraternes formand fremhævede både »Gift ved første blik« og »Landmand søger kærlighed«, og vi måtte forstå, at fru Inger Støjberg er på jagt efter en mand. Det er jeg sådan set også, og selv om jeg endda har slået håret ud på det seneste, er der stadig ingen, der har meldt sig som blå statsministerkandidat. Men nu er fru Inger Støjberg og jeg jo begge to nordjyder, så jeg tænkte, at vi jo, måske ikke i aften, men en anden aften, godt kunne tage en tur i Jomfru Ane Gade.
- 10 Hvis vi tager en tur i gaden, tror jeg sådan set godt vi kan finde en mand til fru Inger Støjberg, og jeg tror sådan set også, der er større chance for at finde en, der vil melde sig som blå statsministerkandidat, i Jomfru Ane Gade end her i Folketingssalen. Fra Nordens Paris skal vi til et andet Paris: Hr. Jan E. Jørgensen
- 15 havde en fremragende gennemgang af, hvilke OL-discipliner de forskellige partier tilhører. Der holdes også OL i skak, hvor en af reglerne er, og det har også fyldt noget i debatten i dag, at rørt brik skal flyttes, og ligesom politik er skak jo sådan set også et nulsumsspil.
- 20 Der er 64 felter på brættet, der er 32 brikker – det er lidt flere, end der er ministre i regeringen, endnu – og uden at jeg på nogen måde skal påstå, at jeg har forstand på skak, for det har jeg ikke, så ved jeg dog efterhånden, at det i skak er en god idé at alliere sig med bønderne. De er arbejdsomme, de er viljestærke, de ser sig ikke tilbage, de vil bare fremad, og bonden har jo den helt særlige
- 25 fordel, at hvis den når helt, helt frem til den modsatte side af brættet, får den nyt liv med højere rang, og det er godt at have i en regering.

En anden brik med særlige egenskaber må være tårnet. Til trods for navnet er tårnet i skak faktisk ikke særlig højt. På den måde minder det jo lidt om hr. Lars Løkke Rasmussen, og både i skak og i politik er tårnet oftest med i slutspillet, og det er jo sådan set en meget nyttig brik, når man skal forsvare kongen eller dronningen eller sætte modstanderen skakmat. Men det er også en god idé at se sig en lille smule for, for tårnet kan både gå frem og tilbage og fra side til side, og som jeg husker det, står det også altid på spring for at overtage kongens plads.

Så er der hr. Alex Vanopslagh eller for den sags skyld hr. Pelle Dragsted. Det må være løbere; de stryger fremad på pladen, men altid i en lidt skæv retning. Og så er der springeren, som faktisk er den eneste, der kan hoppe over egne brikker og modstanderens brikker – hoppe over ansvaret, hoppe over svære beslutninger, hoppe videre, hoppe væk. Men det passer jo ikke på nogen her i Folketinget, for vi er kun på dag tre, og indtil videre er alle parate til at løfte ansvaret. Tak for det.

Senest har oppositionens træk været et krav om, at vi med det samme skal forhandle pension. Tusind tak for at gøre det til det primære tema i dag. For en socialdemokrat er der faktisk ikke noget bedre end at få lov til at tale om noget af det vigtigste, og når det *er* noget af det vigtigste, er det, fordi det handler om rigtige mennesker – mennesker, der efter et langt arbejdsliv har fortjent nogle gode år med børnebørn og fritidsinteresser.

Men det er, må man forstå på oppositionen, utrygt, at Socialdemokratiet har åbnet for en diskussion omkring pensionsalderen; det gjorde bl.a. fru Signe Munk sig til fortaler for i sin første ordførertale. Her er det så lige, jeg må spørge: Utrygt for hvem? Jeg tror sådan set ikke, danskerne er utrygge ved den her diskussion. Tværtimod tror jeg, at det for de fleste danskere er ret indlysende, at vi også her i Folketinget indser, at alle ikke bare kan blive ved med at arbejde i det uendelige.

Kl. 23:12

Men hvis det er oppositionen, der er blevet så utryg ved en politisk debat, at man hellere ser det forhandlet og afklaret med det samme, må jeg selvfølgelig beklage. Jeg troede bare, det var en del af det at være politiker, at man godt kunne diskutere ting. Jeg vil under alle omstændigheder appellere til, at vi går

lidt mere grundigt til værks end det, der er blevet italesat i dag – en ,to, tre, så kan vi lige justere velfærdsaftalen. Velfærdsaftalen er fundamentet under dansk økonomi, og derfor var den oprindelige velfærdsaftale i øvrigt heller ikke noget, der bare lige faldt på plads hen over en nat. Det var den daværende regering, 70 VK-regeringen for mange år siden, der i september 2003 nedsatte en Velfærdskommission. Den brugte 2 år på et omfattende arbejde, og bl.a. på baggrund af det besluttede et bredt flertal i Folketinget i 2006 det i øvrigt fornuftige princip, at i takt med at vi lever længere, arbejder vi også længere. Det er derfor, at vi næste år stemmer om at hæve pensionsalderen til 70 år i 2040, 75 altså om 15 år.

Jeg har nu efter 13-14 timers debat – jeg ikke talt helt præcist efter – stadig til gode at høre, om de partier, der kræver en forhandling nu, har tænkt sig overhovedet at stemme for det forslag, der skal stemmes om næste år. For hvis 80 ikke man gør det, risikerer man jo at blive et af de partier, der faktisk springer over ansvaret. Inden den afstemning skal der selvfølgelig, som udenrigsministeren også har sagt, være klarhed om den efterfølgende proces, om, hvornår der kommer en politisk forhandling, for selvfølgelig skal der det, og på hvilket grundlag. For jeg synes sådan set, det er meget klogt, at vi ikke kun 85 isoleret ser på pensionsalderen, men at vi også får andre elementer i spil, herunder et overblik over dansk økonomi. For godt nok er den sund og med et råderum, der er blevet opjusteret, men det er jo ikke en økonomi, der er i nærheden af at kunne finansiere alle de udgifter, vi forventer i fremtiden. Vi er som land ikke i nærheden af at være færdige med at investere i den grønne 90 omstilling. Vi er ikke i nærheden af at være færdige med at investere i beredskab, forsvar og sikkerhed. Det er bare for at nævne to områder, hvor vi får brug for en væsentlig større økonomi end den, vi har i dag.

Behøver arbejdet med at tilvejebringe et ordentligt beslutningsgrundlag at tage 2 95 eller 3 år, som det gjorde, dengang velfærdsaftalen blev til? Nej, ikke nødvendigvis. Det må gerne være klar inden næste valg. Men det er da lidt ejendommeligt; i sidste valgkamp foreslog vi fra Socialdemokratiets side et lønløft, som i øvrigt nu er begyndt at blive udbetalt, til bl.a. pædagoger, sygeplejersker, social- og sundhedshjælpere og social- og sundhedsassistenter, og 100 alene i de grupper er det ca. 180.000 ansatte i kommuner og regioner, og fru Inger Støjberg kaldte det tidligere i dag ganske få. Det må da være kandidaten til dagens største underdrivelse.

105 Tilbage til diskussionen. Det var den gennemgående kritik, at det var useriøst at fremlægge et sådant forslag i en valgkamp. Det var valgflæsk, og der blev sagt alt muligt andet. Nu rejser vi så en debat om noget, der vil have virkning om mere end 20 år, og her er vi så som socialdemokrater åbenbart i *for* god tid.

110 Nå, kære kolleger. I stedet for at diskutere timing, som det er blevet kaldt, skulle vi så ikke tage at diskutere indhold, også selv om det åbenbart er blevet lidt utrygt for nogen her i salen. Det er måske i virkeligheden ikke så mærkeligt, for uenighederne er der jo. Hr. Alex Vanopslagh har om efterlønnen og Arnepensionen sagt, at det er til folk, der, og jeg citerer – det er ikke mine ord,
115 og det bliver det aldrig; det er hr. Alex Vanopslaghs, og det er så om mennesker på efterløn og Arnepension – at de bare gerne vil spille noget mere bold og holde lidt mere fri. Citat slut.

Ni ud af ti af dem, der har fået tilkendt Arnepension, er ufaglærte eller faglærte.
120 Nu var det hr. Alex Vanopslagh, der selv havde regnet ud, at udenrigsministeren og jeg tilsammen har været ministre i de sidste 23 år, og vi har åbenbart formet en stor del af hr. Alex Vanopslaghs opvækst – det er lidt skræmmende, indrømmer jeg, eller meget – men de mennesker, der har fået tilkendt Arnepension, har arbejdet i mere end 40 år. De startede på arbejdsmarkedet,
125 dengang hr. Poul Schlüter var statsminister. De fleste af dem bruger i øvrigt ikke engang retten; de arbejder stadig væk. Men de har, og det er det, der er det afgørende, muligheden for at trække sig værdigt tilbage uden at spørge andre om lov.

130 Kl. 23:17

Vi har jo ganske enkelt verdens bedste land – ikke at man altid kan høre det på en debat som i dag, men det har vi. Selv om der er meget, der både kan og skal blive bedre, er der jo meget, der går godt. Vi er lykkedes med meget, vi danskere.
135 Mere end 3 millioner er i job. Det er rekordmange. Der er lav arbejdsløshed og en sund økonomi. Og vi har lige nu et stort overskud i statskassen. Alt det skyldes bl.a., at vi fører en økonomisk ansvarlig politik, og det er der brug for, for vi står over for nogle store investeringer. Det gør vi i vores land, det gør vi på vores kontinent, og det gør vi i forhold til vores fremtid.

140

Vi er gået i gang med at investere massivt i forsvar og sikkerhed, så vi kan forsvare os selv, og så Danmark kan yde det, vi skal, til NATO. Vi investerer

145 massivt i velfærd med det største løft i kommuneaftalen i mere end 15 år. Og lige nu forhandler vi om en sundhedsreform, der skal styrke det, der er det vigtige, nemlig det nære i vores sundhedsvæsen og at bekæmpe ulighed. Vi forhandler også om den grønne trepart, der med arealfonden lægger mere end 40 mia. kr. til de investeringer i et grønnere Danmark, som vi allerede har foretaget.

150 Så vi er i gang med en masse, men opgaven er hele tiden at tage de næste skridt. Her er der så godt nok noget, der har undret mig i dag i debatten om uddannelse. For der er begrebet elite blevet brugt af bl.a. hr. Martin Lidegaard i en påstand om, at regeringens kommende reform vil betyde, at det kun er eliten, der kan gå på det klassiske, borgerlige gymnasium. Når man siger sådan noget,
155 afslører det, synes jeg, et meget ærgerligt, men nok også meget rodfæstet syn på, at der er nogle i vores samfund, der er finere end andre.

Men hvem er egentlig den elite? Slår man op i en ordbog, er eliten en gruppe mennesker, der hører til de bedste eller mest privilegerede inden for et bestemt
160 område, f.eks. i kraft af deres evner, magt eller rigdom. Den fejl, vi har begået som samfund i mange år, er, at vi, når det gælder de unges uddannelse, har sat lighedstegn mellem det boglige, det teoretiske, det abstrakte, og hvem vi betragter som værende eliten, og hvor der er prestige. Kunne vi ikke slutte det nu?

165

For det, vi gerne vil, er sådan set at udvide det og fjerne det. Det, vi ønsker, er at give alle unge muligheden for at blive de bedste inden for deres område, så de unge, der er dygtige til det boglige, men også er dygtige til det praktiske, ikke skal føle, at der er mere prestige i det ene frem for det andet, og så de unge, der ikke
170 er dygtige til det boglige, men dygtige til det praktiske, ikke skal føle, at det er et nederlag, at de har det svært ved det boglige. Prestige kan ikke koges ned til et karaktergennemsnit. Det kan det ikke. For det, vi gerne vil med uddannelse, er frihed og dannelse – i øvrigt som fru Franciska Rosenkilde formulerede det.

175 Det er jo derfor, vi faktisk foreslår nu at tage konsekvensen af de unge og give dem muligheden for at gå i gymnasiet, give dem muligheden for at følges med deres venner efter folkeskolen og gå på en ungdomsuddannelse tæt på der, hvor de bor – så de alle sammen får den hue på, de gerne vil have, når de har bestået de afsluttende prøver, og så vi holder dørene åbne for, hvad de måtte ønske sig
180 af uddannelse videre i deres liv, og så vores unge i en alder af 15-16 år ikke skal sidde med en følelse af, at de skal beslutte sig for, hvad der skal ske i resten af

deres liv. Det handler netop ikke om at fratage de unge et valg, men om at give *alle* unge – ikke kun de stærkeste, ikke kun dem, man selv kender – noget at vælge imellem.

Berøringsangst har der heldigvis ikke været om noget andet, der har været debatteret meget i dag – og tak for det – nemlig danskernes tryghed. For en uge siden kørte en vanvidsbilist direkte ind i en modkørende bil lige uden for Aarhus. Det er en fuldkommen tragisk sag: en 77-årig mand, en 78-årig kvinde og en 86-årig kvinde dræbt på vej hjem fra folkedans. Der er simpelt hen ikke ord, der kan beskrive, hvor forfærdeligt det her er, og hvor rasende jeg bliver over, at der er folk i det her land, der opfører sig så hensynsløst.

Ifølge sigtelsen var føreren påvirket af lattergas. Vores opgave er nu, synes vi, at sidestille kørsel med lattergas i blodet med narkokørsel, så vi også på det her område konsekvent sætter hårdt ind mod personfarlig kriminalitet, hvad enten det er umotiverede voldelige overfald, voldtægt eller vanvidskørsel. Danmark har brug for en egentlig strafreform, og den glæder vi os til at fremlægge.

200

Kl. 23:22

Jeg ved i det hele taget ikke, hvorfor den her idé om at bryde samfundets regler har fået så meget næring. Den ene dag er det parallelsamfund med sharialov, hvor kvinder – og man tror jo simpelt hen, at det er løgn, ikke? – skal have imamers velsignelse for at blive skilt i Danmark i år 2024, og hvor døtre opdrages, som var vi i middelalderen, uden frihed og uden selv at kunne vælge uddannelse, kæreste, sig selv og sin egen fremtid.

De piger og kvinder bliver vi nødt til helt kontinuerligt altid at sige det samme til, nemlig at vi ikke kommer til at lade dem i stikken. Vi vil under ingen omstændigheder acceptere parallelle retspraksisser. Man er skilt, hvis de danske myndigheder siger, at man er skilt. Hvis du kommer til Danmark, skal du respektere vores grundlæggende værdier om frihed, demokrati og ligestilling mellem kønnene, og hvis ikke du kan det, er Danmark jo simpelt hen ikke det rigtige sted for dig at være.

Til gengæld er Folketingssalen her et godt sted for alle os folketingsmedlemmer. Tak for en god diskussion til alle. Og tak kunne jeg godt tænke mig at sige direkte til vores fire nordatlantiske kolleger for et, må man sige, utrætteligt

220

arbejde – altid med dem, som det handler om for jer, den enkelte færing og den enkelte grønlander.

225 I er alle fire på lige præcis det her tidspunkt i vores fælles historie med til at forandre vores rigsfællesskab, og det forandrer sig meget lige nu. Mit store håb er, at vi forandrer det, så det faktisk passer til den virkelighed, som de tre befolkninger lever i. Vi er tre lande med hver vores identitet, og vi er altså også tre lande med hvert vores sprog. Det sidste har fyldt i salen her i dag. Det er
230 Folketinget, der tilrettelægger arbejdet her i salen. Jeg vil ikke blande mig i det, og jeg har heller ikke nogen adgang til at blande mig i de beslutninger, der hører under Folketingets Præsidium.

Men jeg vil gerne sige, at vi i vores arbejde i rigsfællesskabet hele tiden skal have
235 for øje, at det skal hvile på et ligeværdigt samarbejde mellem tre ligeværdige lande og tre ligeværdige folk med hver sin unikke kultur. Jeg synes, de seneste år har understreget vigtigheden af, at vi rykker sammen, fordi der er kræfter udefra, der gerne vil splitte os, og det gælder også rigsfællesskabet. Ved siden af det skal vi så skabe nogle konkrete resultater, der rykker vores lande fremad.

240

Lad mig bare lige give et par eksempler, hvor jeg synes at samarbejdet har fungeret godt. Behovet for at have bedre viden om rigsfællesskabet er blevet fremhævet i dag, og jeg er enig. Hvis vi styrker kendskabet til hinanden, styrker vi båndene mellem os og mindsker grobunden for fordomme. Og jeg er rigtig
245 glad for det arbejde, der pågår omkring bl.a. børn og unge, hvad angår dokumentarfilm og undervisning i skolen.

Vi skal også have et langt stærkere blik på de fordomme, nogle grønlandere desværre oplever i vores samfund. Den handlingsplan mod racisme, som nu er
250 på trapperne, har fokus på den udfordring, og forhåbentlig kommer den til at give et bidrag til, at vi kan komme fordomme om ikke mindst grønlandere til livs. Det er uværdigt, det er uordentligt, og det har ikke plads i vores samfund.

Jeg vil også gerne fremhæve, at lagmanden og kommissionsformanden for EU i
255 foråret underskrev en aftale om et styrket samarbejde mellem EU og Færøerne. Det er noget, vi har arbejdet på i fællesskab. Det er et vigtigt skridt for at få styrket handelsrelationerne, og jeg ved efter utallige samtaler med min færøske kollega, at det er et vigtigt signal for Færøerne i den geopolitiske virkelighed, som Færøerne befinder sig i. Efter den underskrivelse var

kommissionsformanden også i Nuuk, hvor det nye EU-kontor blev åbnet.

265 Det er blot tre eksempler; mange andre kunne nævnes. Jeg kommer aldrig til at tage vores gode samarbejde for givet, og jeg ved, at det kræver en stædig og aktiv indsats fra os alle sammen. Jeg glæder mig til vores fortsatte samarbejde.

270 Vi skal stå vagt om jøderne, sagde fru Mona Juul tidligere i dag, og jeg er meget, meget enig. Det er et emne, der ligger mig meget på sinde. Tak til enkelte ordførere i dag for at sikre, at det har fyldt i vores debat. Natten til i går fandt to eksplosioner sted tæt på den israelske ambassade. Politiet har anholdt to fra Sverige på bare 16 og 19 år. De er nu sigtet og varetægtsfængslet for ikke alene besiddelse af håndgranater, men også for at have sprængt håndgranater. I foråret var der et brandattentat mod en jødisk kvinde i København, som en ung mand nu er sigtet for efter terrorparagraffen.

275

Kl. 23:27

280 Det taler for sig selv, hvor alvorligt og hvor uhyggeligt det er. Siden Hamas' terrorangreb i Israel er det blevet farligere, og det er blevet mere utrygt at være jøde mange steder i Europa, og det er desværre også – og for mig er det en stor smerte – blevet mere utrygt at være jøde i Danmark. PET har i længere tid har advaret om en skærpet terrortrussel mod jødiske og israelske mål i Danmark, især i lyset af konflikten i Israel og Gaza. Politiet har iværksat en række tiltag i forhold til bl.a. de jødiske institutioner. Jøder forfølges, alene fordi de er jøder, og de lever i frygt. De tager kippen af, når de forlader synagogen, de gemmer deres davidsstjerne væk, som var det en helt anden tid. Det er beskæmmende, 285 det er bekymrende, og det er ikke sådan, det skal være i Danmark og i Europa. Vi må aldrig nogen sinde acceptere antisemitismen, og vi skal bekæmpe den, alle steder vi møder den.

290

Derfor bliver jeg bare nødt til at være hudløst ærlig og sige, at det undrer mig, at der ikke er en større forargelse i vores land over det her. Hvor er demonstrationerne imod det? Hvor er demonstrationerne for det jødiske mindretal? Hvor er den debat? Hvor er de stemmer? Jeg hører det ikke, og det 295 bekymrer mig, fordi i det ligger der noget, der er større og farligere, end man lige skulle tro. Hvor er det folkelige oprør? Hvor er de unge på gaden over, at de eneste i vores land, der hver dag går i skole under politibeskyttelse, er jødiske børn? Det er små børn, der knap selv kan bære deres skoletaske, og de skal

300 alligevel gå forbi tungt bevæbnet politi for at komme ind og få undervisning
ligesom alle andre børn. Det hører ingen steder hjemme. Jeg savner et langt
større engagement i de problemer, som vores jødiske medborgere har, og en
langt større og utvetydig afstandtagen fra det, vi desværre oplever herhjemme.
305 Og når de stemmer ikke gjalder i gaderne, som andre stemmer gør, så er det
godt, at mange af os her i Folketingssalen står sammen om det og dermed lever
op til det løfte, der blev givet af politikere før os, om »aldrig mere« i Danmark
og i Europa.

Her til sidst vil jeg sige to ting. Først og fremmest tak til alle her i Folketinget for
310 den massive støtte til Ukraine. Det har ikke fyldt i debatten i dag. Jeg tager det
mest af alt som et udtryk for, at lige præcis her er vi enige, og vi står sammen.
Det er jeg stolt af, og jeg er glad for det, men jeg vil også sige til jer, at den rolle,
vi har valgt at indtage som land, forpligter, og det er ikke sikkert, at det var de
2½ første år, der var de sværeste. Så lad os vise, at hvad vi har startet, har vi tænkt
315 os at fortsætte.

Og for nu at runde af, hvor vi startede, på skakbrættet, så vil jeg sige, at der er et
begreb, der hedder træktvang. Det er sådan et lidt træls sted at ende i skak, for
det beskriver en situation, hvor en spiller kun har træk tilbage, der forværrer
320 situationen. Og nu sidder der måske nok en her i salen, der kunne finde på
noget sjovt at sige omkring det, også hvad angår regeringen. Jeg vil derfor bare til
slut nøjes med at glæde mig over, at der stadig er 2 år til næste valg, og derfor er
der rig mulighed for, at alle os her i salen kan finde fælles løsninger på de
udfordringer, som vores vidunderlige og elskede Danmark står over for.

325

Tak for debatten, og jeg ser også frem til den næste times tid, eller hvad der nu er
i vente.

330 **Kilde**
ft.dk

Kildetype
Dokumentation på online medie

335 **Tags**
Debattale, Folketingstale, Politisk tale, Socialdemokratiet

Relateret
Aaja Chemnitz' tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

- 340 Aki-Matilda Høegh-Dams tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024
- Anna Falkenbergs tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024
- Alex Vanopslaghs tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024
- Christian Rabjerg Madsens tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024
- 345 Franciska Rosenkildes tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024
- Inger Støjbergs tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024
- Jan E. Jørgensens tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024
- 350 Martin Lidegaards tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024
- Mona Juuls tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024
- Monika Rubins tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024
- 355 Morten Messerschmidts tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024
- Pelle Dragsteds tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024
- Signe Munks tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024
- 360 Sjúrdur Skaales tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/mette-frederiksens-replik-ved-folketingets-abningsdebat-2024>

365

370

375